

สารสัมพันธ์

แก๊งค์โดยดัดขบถ

ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๐

กักตายนอกกล่าว

สวัสดิ์คะ กัลยาณมิตรทุกท่าน ช่วงนี้ก็เข้าสู่ฤดูฝนแล้ว โปรดรักษาสุขภาพกันด้วยนะคะ ในเดือนพฤษภาคมนี้เราก็มีวันสำคัญทางศาสนา คือวันวิสาขบูชา ซึ่งได้รับการยกย่องจากพุทธศาสนิกชนทั่วโลก เนื่องจากเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน โดยบังเกิดเหตุการณ์ทั้ง ๓ เหตุการณ์ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อย่างน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก และยังเป็นจุดเริ่มต้นของพุทธศาสนาจวบจนถึงปัจจุบัน

สารสัมพันธ์แก๊งค์กัลยาณมิตรฉบับนี้ ได้รวบรวมสาระน่ารู้ต่างๆ เช่น หลักการดำเนินงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร **“๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุขประชาราษฎร์”** เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของปวงประชาซึ่งพระองค์ทรงมองปัญหาในภาพรวมก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาจะเริ่มจากจุดเล็กๆ คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม เช่น **“ถ้าปวดหัว คิดอะไรไม่ออก ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่คิดได้”** พระองค์ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม มองสิ่งต่างๆ อย่างครบวงจร และมีแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง นอกจากนี้ในฉบับยังมีบทความ **เห็นถูก...เป็นสุขได้** อยู่อย่างสุขตามยุทธวิธี ซึ่งการดำเนินชีวิตอยู่กับปัจจุบันอย่างเหมาะสมเป็นหนทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีและความสุขในชีวิต

หากหน่วยงานท่านมีบทความหรือเรื่องราวดีๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเล่าสู่กันฟัง ส่งมาได้ที่ keawkanlaya@gmail.com กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณท่าน มา ณ โอกาสนี้ พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

แก๊งค์กัลยาณมิตร

เรื่องเด่นในฉบับ

พระบรมราชาธิราช รัชกาลที่ ๔ **๒** / วันวิสาขบูชา **๓** / เห็นถูก...เป็นสุขได้ วิทยุช่วงมีสุขตามพุทธวิถี **๕**

๖ / สร้างเสริมวินัยและระบบคุณธรรม **๘**

พุทธศาสตร์ กับการบริหารการเปลี่ยนแปลง **๙**

หลักการดำเนินงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช **๑๐** / พุทธศาสนสุภาษิต **๑๒**

พระบรมราชาชาวก

**“...การที่จะประกอบกิจใดๆ ให้เจริญเป็นผลดีนั้น
ย่อมต้องอาศัยความอุทิศสาคะพาคเพียร และความซื่อสัตย์สุจริต
เป็นรากฐานสำคัญ ประกอบกับจะต้องเป็นผู้มีจิตใจเมตตากรณา
ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และพร้อมที่จะบำเพ็ญประโยชน์
ให้เกิดแก่ส่วนรวมตามโอกาสอีกด้วย...”**

พระบรมราชาชาวก ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๔๙๙

ที่มา : หนังสือ 99 พระบรมราชาชาวก น้อมนำราชกรัรรม์เป็นสุขสานต์
กลุ่มประชาสัมพันธ์ สำนักงานกระทรวงวัฒนธรรม

วันวิสาขบูชา

ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

ความสำคัญ “วันวิสาขบูชา” เป็นวันสำคัญยิ่งทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน เกิดขึ้นตรงกันทั้ง ๓ คราว คือ

๑. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติที่พระราชอุทยานลุมพินีวัน ระหว่างกรุงกบิลพัสดุ์กับเทวทหะ เมื่อเช้าวันศุกร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีจอ ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี

๒. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้าเมื่อพระชนมายุ ๓๕ พรรษา ณ ใต้ร่มไม้ศรีมหาโพธิ์ ฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ตำบลอุรุเวลาเสนานิคม ในตอนเช้ามืดวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีระกา ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี หลังจากออกผนวชได้ ๖ ปี ปัจจุบันสถานที่ตรัสรู้แห่งนี้เรียกว่า พุทธคยา เป็นตำบลหนึ่งของเมืองคยา แห่งรัฐพิหารของอินเดีย

๓. หลังจากตรัสรู้แล้ว ได้ประกาศพระศาสนา และโปรดเวไนยสัตว์ ๔๕ ปี พระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน เมื่อวันอังคาร ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีมะเส็ง ณ สาละวินทยานของมัลลกษัตริย์เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ (ปัจจุบันอยู่ในเมืองกุสินาระ แคว้นอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย)

นับว่าเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ยิ่งที่เหตุการณ์ทั้ง ๓ เกี่ยวกับวิถีชีวิตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีช่วงระยะเวลาห่างกันนับเวลาหลายสิบปี บังเอิญเกิดขึ้นในวันเพ็ญเดือนเดียวกัน

ประวัติความเป็นมาของวันวิสาขบูชาในประเทศไทย

วันวิสาขบูชา ปรากฏตามหลักฐาน ได้มีมาตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ซึ่งสันนิษฐานว่า คงจะได้แบบอย่างมาจากลังกา กล่าวคือ เมื่อประมาณ พ.ศ. ๔๒๐ พระเจ้าภาติกาธิราช กษัตริย์แห่งกรุงลังกา ได้ประกอบพิธีวิสาขบูชาอย่างมโหฬาร เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา กษัตริย์ลังกาในรัชกาลต่อๆ มา ก็ทรงดำเนินรอยตาม แม้ปัจจุบันก็ยังถือปฏิบัติอยู่

สมัยสุโขทัยนั้น ประเทศไทยกับประเทศลังกามีความสัมพันธ์ด้านพระพุทธศาสนาใกล้ชิดกันมากเพราะพระสงฆ์ชาวลังกา ได้เดินทางเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเชื่อว่าได้นำการประกอบพิธีวิสาขบูชามาปฏิบัติในประเทศไทยด้วย

ในหนังสือนางนพมาศได้กล่าวบรรยายการประกอบพิธีวิสาขบูชาสมัยสุโขทัยไว้ พอสรุปใจความได้ว่า

“เมื่อถึงวันวิสาขบูชา พระเจ้าแผ่นดิน ข้าราชการบริพาร ทั้งฝ่ายหน้า และฝ่ายใน ตลอดทั้งประชาชนชาวสุโขทัย ทั่วทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ต่างช่วยกันทำความสะอาดประดับตกแต่งพระนครสุโขทัยเป็นการพิเศษ ด้วยดอกไม้ของหอม จุดประทีปโคมไฟแลดูสว่างไสวไปทั่วพระนคร เป็นการอุทิศบูชาพระรัตนตรัย เป็นเวลา ๓ วัน ๓ คืน พระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ก็ทรงศีลและทรงบำเพ็ญพระราชกุศลต่างๆ ครั้นตกลเวลาเย็นก็เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระบรมวงศานุวงศ์และนางสนองพระโอษฐ์ ตลอดจนข้าราชการทั้งฝ่ายหน้าและฝ่ายใน ไปยังพระอารามหลวง เพื่อทรงเวียนเทียนรอบพระประธาน

ส่วนชาวสุโขทัยชวนกันรักษาศีลฟังธรรมเทศนา ถวายสลากภัต ถวายสังฆทาน ถวายอาหารบิณฑบาต แต่พระภิกษุสามเณรบริจาคทรัพย์แจกเป็นทานแก่คนยากจน คนกำพร้า คนอนาถา คนแก่ คนพิการ บางพวกก็ชวนกัน สละทรัพย์ ปลอยสัตว์ ๔ เท้า ๒ เท้า และเต่า ปลา เพื่อชีวิตสัตว์ให้เป็นอิสระโดยเชื่อว่าจะทำให้คนอายุยืนยาวต่อไป”

ในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ด้วยอำนาจอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์เข้าครอบงำ ประชาชนคนไทย และมีอิทธิพลสูงกว่าอำนาจของพระพุทธศาสนา จึงไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการประกอบพิธีบูชา ในวันวิสาขบูชา จนมาถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๖๐) ทรงดำริกับสมเด็จพระสังฆราช (มี) สำนักวัดราชบูรณะมีพระราชประสงค์จะให้ฟื้นฟูการประกอบพระราชพิธีวันวิสาขบูชา ขึ้นใหม่ โดยสมเด็จพระสังฆราช ถวายพระพรให้ทรงทำขึ้นเป็นครั้งแรกในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ และวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ. ๒๓๖๐ และให้จัดทำตามแบบอย่างประเพณีเดิมทุกประการ เพื่อมีพระประสงค์ให้ประชาชนประกอบ การบุญการกุศล เป็นหนทางเจริญอายุ และอยู่เย็นเป็นสุขปราศจากทุกข์โศกโรคภัยและอุบัตินานาประการต่างๆ โดยทั่วหน้ากัน

ฉะนั้น การประกอบพิธีในวันวิสาขบูชาในประเทศไทยจึงได้รื้อฟื้นให้มีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ และถือปฏิบัติมาจวบจนกระทั่งปัจจุบัน

การจัดงานเฉลิมฉลองในวันวิสาขบูชาที่ยิ่งใหญ่กว่าทุกยุคทุกสมัย ได้แก่ การจัดงานเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชา พ.ศ.๒๕๐๐ ซึ่งทางราชการเรียกว่างาน “ฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ” ตั้งแต่วันที่ ๑๒ - ๑๘ พฤษภาคม รวม ๗ วัน ได้จัดงานส่วนใหญ่ขึ้นที่ท้องสนามหลวง ส่วนสถานที่ราชการและวัดวาอารามต่างๆ ประดับธงทิวและโคมไฟสว่างไสว ไปทั่วพระราชอาณาจักร ประชาชนถือศีล ๕ หรือศีล ๘ ตามศรัทธาตลอดเวลา ๗ วัน มีการอุปสมบทพระภิกษุสงฆ์ รวม ๒,๕๐๐ รูป ประชาชนงดการฆ่าสัตว์และงดการดื่มสุรา ตั้งแต่วันที่ ๑๒ ถึง ๑๔ พฤษภาคม รวม ๓ วัน มีการก่อสร้าง พุทธมณฑลจำกัดอาหารเลี้ยงพระภิกษุสงฆ์วันละ ๒,๕๐๐ รูป ตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารแก่ประชาชน วันละ ๒๐๐,๐๐๐ คน เป็นเวลา ๓ วัน ออกกฎหมาย สงวนสัตว์ป่าในบริเวณนั้น รวมถึงการฆ่าสัตว์จับสัตว์ในบริเวณวัดและหน้าวัดด้วย ได้มีการปฏิบัติธรรมอันยิ่งใหญ่อย่างพร้อมเพรียงกันเป็นกรณีพิเศษในวันวิสาขบูชาปีนั้นด้วย

ที่มา : เรียบเรียงจาก ความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญไทย (เสฐียรโกเศศ และ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ,๒๕๔๑ : ๓๙ - ๕๙)

เห็นถูก...เป็นสุขได้ อยู่อย่างมีสุขตามพุทธวิถี

การอยู่กับปัจจุบัน...หนึ่งในวิถีสู่ความสุข

อีกวิธีหนึ่งที่จะนำความสันติสุขมาสู่ชีวิตก็คือ...

- ไม่พึงคำนึงถึงอดีตด้วยความเศร้าหมอง
- ไม่พึงคาดหวังกับอนาคตมากจนเกินไป
- พึงใส่ใจกับการทำปัจจุบันให้ดีที่สุด

กล่าวโดยสรุป การดำเนินชีวิตอยู่กับปัจจุบันอย่างเหมาะสม เป็นหนทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในสิ่งที่มีและมีความสุขในชีวิต มนุษย์ทุกคนได้ดำเนินชีวิตผ่านอดีตมาแล้วและยังมีอนาคตรอคอยอยู่เบื้องหน้า แต่ปัจจุบันในขณะนั้นที่เรากำลังดำรงชีวิตอยู่จริงๆ

สำหรับคนส่วนใหญ่ ความทรงจำถึงอดีตอาจเต็มไปด้วยชวากหนามและความขมขื่น แล้วก็มักจะฝังใจจำแต่อดีตที่ขมขื่นนั้นขณะเดียวกันหนทางในอนาคตก็ยังไม่แน่นอนปราศจากความตั้งใจว่าชีวิตจะราบรื่นยามหวนคิดถึงอดีตคนเรามากจะระลึกถึงแต่เฉพาะช่วงเวลาที่ยิ้มเป็นทุกข์มากกว่าจะคิดถึงช่วงเวลาแห่งความสุข ยามที่คาดหวังถึงอนาคตคนเรามากว่าฝันอันยิ่งใหญ่ แต่ถึงแม้จะวางแผนอนาคตไว้รอบคอบปานใดจะรับประกันได้ว่าทุกอย่างจะตรงไปตามแผนการทั้งหมด ความกังวลกับสิ่งเหล่านี้ย่อมนำมาทุกข์มาให้ ซ้ำร้ายเมื่ออนาคตยังไม่ถึงไม่มีอะไรที่ชัดเจนแน่นอน ความกังวลอยู่กับสิ่งที่ไม่มีทางรู้ได้ย่อมจะก่อให้เกิดทุกข์

พึงใส่ใจกับการทำปัจจุบันให้ดีที่สุด

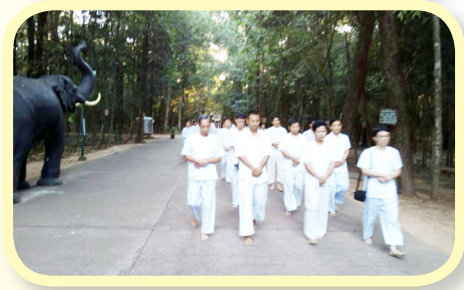
เราอาจถามตัวเองได้ว่า การดำเนินชีวิตในปัจจุบันนี้ของเราปลอดภัยปราศจากอุปสรรคและปัญหาใดๆ หรือไม่ หากพิจารณากระบวนการทางธรรมชาติของโลก (ชีวิต) แล้ว เราจะพบว่าชีวิตของคนส่วนมากเต็มไปด้วยปัญหาเมื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ ด้วยเหตุนี้เองเราจึงควรพยายามจัดการกับปัญหาที่ต้องเผชิญอย่างเต็มความสามารถด้วยความกล้าหาญ และด้วยความพากเพียรอดทน อีกทั้งพยายามที่จะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ เพื่อให้ปัญหานั้นลุล่วงไปได้ดีที่สุด

การรู้จักเผชิญปัญหาด้วยท่าทีที่ชาญฉลาดเช่นนี้ ไม่ว่าปัญหานั้น จะวิกฤติขนาดไหน เราก็สามารถจะแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาทั้งหมดได้ก็ตาม การวางใจว่าสถานการณ์ที่เลวร้ายย่อมยังมีสิ่งดีปะปนอยู่ จะช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้นได้ และช่วยให้เราอดทนฝ่าฟันอุปสรรคนั้นไปได้ด้วยดี

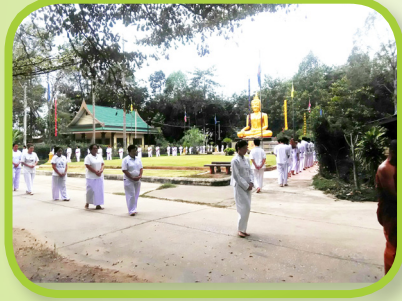
ธรรมนี้ภาษาบาลีเรียกว่า โยนิโสมนสิการ คือ การวางใจโดยแยบคาย หมายถึง การมองความเป็นจริงที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง กระบวนการของความคิดแบบนี้จะช่วยให้เรารู้จักมองเห็นด้านดีของสรรพสิ่ง อันจะช่วยให้เรารู้สึกเป็นสุขยิ่งขึ้น ความคิดหรือมุมมองโลกแบบนี้จะช่วยให้เราอดทนต่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น และเป็นสุขมากขึ้น

ที่มา : เรียบเรียงจาก หนังสือเห็นถูก...เป็นสุขได้อยู่อย่างมีสุขตามพุทธวิถี, พระอาจารย์ เขมเย สยาคอ, ชมรมเพื่อนบุญเพื่อนธรรม

**โครงการพัฒนาบุคลากรสาธารณสุขให้เกิดปัญญาและสันติสุข
 ด้วยหลักสูตร ศิล สมาธิ ปัญญา (ไตรสิกขา) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล
 แด่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช**

รุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙
 ณ วัดหนองป่าพง ตำบลโนนผึ้ง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

รุ่นที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ - ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐
 ณ วัดวังหิน ตำบลปลายชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

รุ่นที่ ๓ เมื่อวันที่ ๖ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐
 ณ วัดวิปัสสนาติกขวราราม ตำบลวังหมี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

โครงการพัฒนาบุคลากรหลักสูตรการดำเนินชีวิตด้วยจิตอาสาขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๗ - ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์เรียนรู้คุณธรรมเพื่อเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดสงขลา โดย นายแพทย์พงษ์สวัสดิ์ รัตนแสง สาธารณสุขนิเทศก์ เขตสุขภาพที่ ๘ เป็นประธานในพิธีปิดโครงการฯ และมอบประกาศนียบัตร ร่วมกับ นางดลใจ จองพานิช รองผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก

กิจกรรมทำบุญตักบาตร ข้าวสารอาหารแห้ง พระภิกษุสงฆ์ ๙ รูป เนื่องในวันวิสาขบูชา โดยได้รับเกียรติจาก นายแพทย์โสภณ เมฆธน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานในพิธี เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงสาธารณสุขเป็นอย่างดี

โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม : เสริมสร้างศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมอเดินเท้าเพื่อดูแลสุขภาพประชาชนผู้ด้อยโอกาสเชิงรุกในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดย นายแพทย์พงษ์สวัสดิ์ รัตนแสง สาธารณสุขนิเทศก์ เขตสุขภาพที่ ๘ เป็นประธานพิธีเปิด นายแพทย์ณรงค์ สหเมธาพัฒน์ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เป็นประธานในพิธีปิด และมอบประกาศนียบัตรฯ แก่ผู้เข้าอบรม

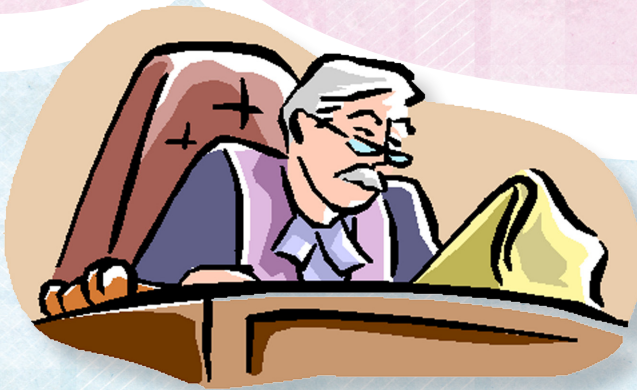

เหน้อยเหลือเกิน

นายสมบัติเป็นข้าราชการ ไม่ได้มาปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลา ๑ ปีเศษ โดยไม่กลับมาปฏิบัติงานอีกเลย นายสมบัติ ชี้แจงว่าเหตุที่ตนไม่มาปฏิบัติงานเพราะต้องรับผิดชอบงานเกินหน้าที่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายและเหนื่อยกับการทำงานที่มากเกินไปและมีความคับข้องใจในการปฏิบัติงาน ประกอบกับป่วยเป็นโรคไตรอยดัดเป็นพิษ และหัวใจโต มักมีอาการมือสั่นใจสั่นต้องรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในช่วงแรกๆ นายสมบัติได้โทรศัพท์แจ้งให้เพื่อนร่วมงานทราบว่าตนไม่ได้ไปทำงาน แต่หลังจากนั้นก็ไม่ได้ติดต่อกลับไปอีกเลย พฤติกรรมของนายสมบัติ ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามมาตรา ๘๕(๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ของงา

นางสาวแดง ข้าราชการ ได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองในคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือนของตนเอง โดยเอกสารที่ใช้ยื่นประกอบการฟ้องคดีมีเอกสารของนายดำ และเอกสารผลการประเมินการปฏิบัติงานนายขาว ซึ่งเป็นเอกสารส่วนบุคคลและเป็นเอกสารที่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาหรือจากเจ้าของเอกสารให้นำไปใช้หรือไม่มี การรับรองเอกสารที่ถูกต้อง อันเป็นการนำเอกสารของทางราชการไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามระเบียบของทางราชการ ต่อมาได้มีการคัดค้านเอกสารดังกล่าวและศาลได้พิจารณาให้ถอนเอกสารดังกล่าวออกจากเอกสารในการฟ้องคดีพฤติการณ์ของนางสาวแดงดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒(๒) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๑ ลงโทษภาคทัณฑ์

ที่มา : จุลสารข่าววินัยและคุณธรรม ฉบับที่ ๓ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

พุทธศาสตร์ กับการบริหารการเปลี่ยนแปลง

โดย นายแพทย์ไพศาล เกื้ออรุณ
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกระบี่

สำหรับนักบริหาร การบริหารองค์กรที่น่าสนใจที่สุดอย่างหนึ่งคือ การบริหารการเปลี่ยนแปลงขององค์กร เพราะองค์กรไม่สามารถอยู่แบบเดิมได้ตลอดไป องค์กรซึ่งเป็นสรรพสิ่ง จึงเป็นไปตามกฎธรรมชาติที่มีสามัญลักษณ์สามประการ อันได้แก่ อนิจจัง การไม่สามารถคงสภาพเดิมได้ ทุกิกขัง* ซึ่งหมายถึงความไม่เนา ดู หรือดูไม่งดงาม ไม่เหมาะที่จะทนอยู่ เช่นเดิม และอนัตตา อันหมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ เป็นไปตามเหตุต่างๆ ในขณะนั้น

ทางพุทธศาสตร์ของพุทธศาสนา กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ ทั้งสามประเด็น ที่น่าสนใจ เรื่องแรก หากองค์กรต้องมีการเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมชาติ นักบริหารพึงดำเนินการให้การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นในลักษณะที่ต้องการ หรือเรียกว่า เจริญ ด้วยการสร้างเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดสิ่งที่ต้องการให้เป็น เมื่อเปลี่ยนแปลงไป

เรื่องต่อมา เมื่อองค์กรมีความไม่งดงามตามที่ต้องการ สิ่งที่ต้องทำ คือ ต้องศึกษาให้เข้าใจสาเหตุของความไม่งดงามนั้น หรือศึกษาให้ชัดแจ้งถึงเหตุแห่งทุกิกขังขององค์กร จากนั้นลงมือดำเนินการสร้างปัจจัยที่ทำให้ยุติความเป็นสภาพที่ไม่ต้องการ และต้องไม่ยุติแค่การหลุดพ้นจากความไม่งดงาม หากแต่ต้องขับเคลื่อนต่อไปให้งดงามยิ่งขึ้น

ประการที่สาม การเป็นไปขององค์กรขณะใดๆ ย่อมมีเหตุปัจจัยให้เกิดสภาพนั้น การดำเนินของนักบริหารที่พึงกระทำ

ต่อองค์กรที่เป็นอนัตตา สามารถทำได้ด้วยการพัฒนาอนัตตานั้น ให้พร้อมที่จะดำเนินธุรกรรมขององค์กร โดยต้องไม่ยึดการเป็นอนัตตานั้นๆ หรือต้องไม่ยึดติดกับสภาพที่เป็นอยู่จนไม่ยอมรับเหตุปัจจัยทั้งที่อยู่ในองค์กร และบริบทขององค์กร หรือที่ทางพุทธศาสตร์กล่าวว่า พัฒนาอนัตตาให้เต็มที่แต่อย่ายึดติดกับอนัตตา เพราะมันอนัตตา

การพยายามจะสร้างองค์กรหรือเปลี่ยนแปลงองค์กรปัจจุบันเป็นองค์กรคุณธรรม ย่อมไม่ใช่เป็นเพียงการนำองค์กรธรรมสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงการนำองค์กรโดยอาศัยการเข้าใจในธรรมชาติและธรรมดาสัมมุติ ตกลงร่วมกันขององค์กร แล้วใช้การดำเนินงานหรือบริหารองค์กรให้สามารถดำรงองค์กรให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่เป็นขององค์กร ให้เป็นคุณมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

การบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรคุณธรรมจึงต้องเริ่มที่ทำความรู้จักธรรมชาติของการมีองค์กรนั้นว่ามีวัตถุประสงค์ กำกับองค์กรในแรกถือกำเนิดอย่างไร ต้องวิเคราะห์ถึงความเป็นอยู่ขณะนั้นๆ ก็จะพบความห่างของการเป็นอยู่ขณะนั้น กับความมุ่งหวังในการเกิดขึ้นขององค์กรอย่างชัดเจน ผู้บริหารจึงจำต้องบริหารความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการหรือเรียกว่าเจริญ ลดความไม่เนา ดูขององค์กรลง ด้วยการสร้างเหตุปัจจัยใหม่ เพื่อการเกิดสภาวะใหม่แห่งองค์กรที่สอดคล้องกับธรรมชาติที่ตกลงร่วมกันในองค์กรนั้น

การบริหารการเปลี่ยนแปลงขององค์กรโดยใช้หลักพุทธศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเรียนรู้หรือการปฏิบัติทั้งแบบรับรู้จากภายนอกหรือเรียกว่า ปรโตโฆชะ และการตรึงตรอกที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ จากนั้นต้องนำสู่การปฏิบัติในองค์กรอย่างมุ่งมั่นด้วยการสื่อสารที่เป็นสุนทรียะสาระภาษา มีการติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่ประมาทในการเคลื่อนไหวขององค์กร นี่ย่อมเป็นวิธีการใช้สอยพุทธศาสตร์มาใช้ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงมิติหนึ่งที่น่าสนใจทางหนึ่งสำหรับนักบริหาร.

*ทุกิกขัง : ทุกข์...รากศัพท์เดิมมาจาก ทฺ+อิกขัง สมาสเป็นทุกิกขัง...สนธิเป็น ทุกข์...ลดรูปเป็น ทุกข์

หลักการดำเนินงานของ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร “๖๐ ปี ครองราชย์ ประโยชน์สุข ประชาชนราษฎร์”

๑ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสารแผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้องและรวดเร็วตามความต้องการของประชาชน

๒ ระเบิดจากข้างใน

หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

๓ ที่จุดเล็ก

ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาจะเริ่มจากจุดเล็กๆ (Micro) คือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักมองข้าม “ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออก ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่คิดได้”

๔ ทำตามลำดับขั้น

ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน ได้แก่ สาธารณสุขต่อไปจึงเป็นเรื่องสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ การพัฒนาประเทศต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ก่อน ค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญและเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป

๑๐ การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือ เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนหรือความต้องการของสาธารณชน “ต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริง คือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง”

๕ ภูมิสังคม

การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึง ๑. ภูมิประเทศของบริเวณนั้น (ดิน, น้ำ, ป่า, เขา ฯลฯ) ๒. สังคมวิทยา (นิสัยใจคอของผู้คน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น)

๖ องค์กรวม

ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม (holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง

๗ ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวทางพระราชดำริมีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลมและรอมชอมกับสภาพแวดล้อมและสภาพของสังคม จิตวิทยาแห่งชุมชน “ไม่ติดตำรา” ไม่ผูกมัดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของไทย

๘ ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ราษฎรสามารถทำได้อเองหาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่อยู่ในภูมิภาคนั้นๆ มาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก “ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูกป่าโดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติจะได้ประหยัดงบประมาณ”

๙ ทำให้ง่าย – Simplicity

ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไขงานพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริโดยง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทรงโปรดที่จะทำสิ่งยากให้กลายเป็นเรื่องง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย “ทำให้ง่าย”

๑๑ ประโยชน์ส่วนรวม

“ใครต่อใครก็มาบอกว่าขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้อะไร อยู่เรียบร้อยแล้วส่วนตัวเองจะได้อะไร ขอให้คิดว่า คนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้แต่ส่วนรวมอย่างเดียวเป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถที่มีส่วนรวมที่จะอาศัยได้” (มข. ๒๕๑๔) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงระลึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญเสมอ

๑๒ บริการที่จุดเดียว

ทรงให้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เป็นต้นแบบในการบริหารรวมที่จุดเดียวเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาใช้บริการจะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายโดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว “เป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทางคือประชาชนจะได้รับประโยชน์และของต้นทางของเจ้าหน้าที่จะให้ประโยชน์”

๑๓ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

การเข้าใจถึงธรรมชาติและต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาของธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องให้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น การแก้ไขปัญหาลำน้ำเสื่อมโทรมโดยพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก (ต้นไม้) ปลอ่ยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ

๑๔ การใช้ธรรมชาติบำบัด

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่ปกติ เช่น การนำน้ำดีขับไล่ น้ำเสีย การให้ผักตบชวาบำบัดน้ำเสีย โดยดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

๑๕ ปลูกป่าในใจคน

“เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อนแล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง” การที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลูกจิตสำนึกให้คนรักป่าเสียก่อน

๑๖ ขาดทุนคือกำไร

“ขาดทุนคือกำไร Our loss is our gain การเสียคือการได้ ประเทศจะก้าวหน้าและการที่คนจะอยู่ดีมีสุขนั้นเป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้” หลักการคือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำที่มีผลเป็นกำไรคือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร “ถ้าเราทำอะไรที่เราเสีย แต่ในที่สุดที่เราเสียนั้นเป็นการได้ ทางอ้อมตรงกับงานของรัฐบาลโดยตรง เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่ง คือ เงินของประชาชน ถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดีกินดีก็ต้องลงทุน”

๑๗ การพึ่งตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้เขาแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้เขาสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

๑๘ พออยู่พอกิน

สำหรับประชาชนที่ตกอยู่วุ่นวายแห่งความทุกข์เข็ญนั้น ได้พระราชทานความช่วยเหลือให้เขาสามารถอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” เสียก่อนแล้วจึงค่อยขยับขยายให้มีขีดสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป “ถ้าโครงการดี ในไม่ช้าประชาชนจะได้กำไร จะได้ผล ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ต่อไป”

๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตเพื่อสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันทุกด้าน ซึ่งจะสามารถทำให้อยู่อย่างสมดุลในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ปรัชญานี้ได้มีการประยุกต์ใช้ทั้งระดับบุคคล องค์กร ชุมชน และทุกภาคส่วนมาแล้วอย่างได้ผล

๒๐ ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน

“ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจแม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ” (๑๘ มี.ค. ๒๕๓๓)

๒๑ ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเกษมสำราญ และทรงมีความสุขทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน “ทำงานกับฉันฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกันในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น”

๒๒ ความเพียร : พระมหาชนก

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มทำโครงการต่างๆ ในระยะแรก ที่ไม่มีความพร้อมมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์มิได้ย่อท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็น เป็นสุข

๒๓ รู้รัก สามัคคี

รู้ : การที่จะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีแก้ปัญหา

รัก : เมื่อเรารู้ครบด้วยกระบวนความแล้วจะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

สามัคคี : เมื่อถึงขั้นลงมือปฏิบัติต้องคำนึงเสมอว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สามัคคีเป็นหมู่คณะจึงจะเกิดพลังในการแก้ปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี

สามคฺยเมวสิกฺุเขถพุทฺุเทเหตํปํสํสิตํ
สามคฺยรโต ธมฺมฏฺุโฐโยคกฺุเขมา น อํสํตํ
พินฺกิตฺกษาความสามํคคฺติ ความสามํคคฺตินั้น
ทํานผู้รู้ทั้งหลาย สรรเสริญแล้ว
ผู้ยินดีในสามํคคฺติ ตั้งอยู่ในธรรม
ย่อมไม่คลาดจากธรรมอันเกษมจากโยคะ

ที่มา : ธรรมะไทย

<http://www.dhammathai.org/proverb/proverbthai16.php>

เชิดชู คนดีศรีสาธารณสุข

แก้วกัลยาสิขาลัย สถาบันพระบรมราชชนก
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ
อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ ๘๒/๒๕๕๒
ปณฝ. กระทรวงสาธารณสุข

(ชื่อ - ที่อยู่ผู้รับ)

แก้วกัลยาสิขาลัย สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

โทรศัพท์/โทรสาร : ๐-๒๕๙๐-๑๘๑๖ , ๐-๒๕๙๑-๘๖๒๔

E-mail : keawkanlaya@gmail.com Website : www.pi.ac.th

ที่ปรึกษา : นายแพทย์พงษ์สวัสดิ์ รัตนแสง , นายแพทย์รุ่งฤทัย มวลประสิทธิ์พร , นางคลใจ จองพานิช

บรรณาธิการบริหาร : นางสุกัญญา รอบจังหวัด

กองบรรณาธิการ : นางอรรรรณ จิตตวานิช , นางธัญญลักษณ์ ศิริชนะ , นางสาวไมพร เจริญศรีบุรี , นางสาวนุชศรา นิมา ,
นางสาวกัญญา หิรัญ , นางสาววันวิสา มหารมย์ , นางสาวหทัยา ตระกูลมัยผล , นางสาวคณิตตา วงศ์ตะวัน